

Genişlemelerle Birlikte Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi'nde Oylama Gücü Dağılımı

Uzm. Hatice Burcu ESKİCİ

T.C. Kalkınma Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, ANKARA

Doç. Dr. Özgür YENİAY

Hacettepe Üniversitesi, Fen Fakültesi, İstatistik Bölümü, ANKARA

ÖZET

Genişleme konusu, günümüzde Avrupa Birliği için en önemli konulardan biri haline gelmiştir. Bu konuyu önemli hale getiren durum ise aday ülkelerin Avrupa Birliği'ne üye olması durumunun üye ülkelerin oy güçlerinde yaratacağı değişiklik ve oylama gücü dağılımını etkilemesidir. Genişlemelerle birlikte Avrupa Birliği karar alma süreçleri birçok kez düzenlenmiştir. Avrupa Birliği oylama sistemine son düzenleme ise Lizbon Antlaşması ile getirilmiştir. Bu çalışmada, Avrupa Birliği'nde oylama gücü dağılımı Lizbon Antlaşması ile getirilen oylama kuralları ve aday ülkeler olarak belirlenen Türkiye, Hırvatistan, İzlanda, Makedonya dikkate alınarak üye ve aday ülkelerin oylama gücü dağılımı incelenmiştir. Analizlerde, üye ülkeler genişleme sürecine göre gruplandırılmış ve bu gruplarda yer alan ülkelerin kararlar üzerindeki etkileri ve oylama güçlerinde yaşadıkları değişimler Banzhaf güç indeksi kullanılarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Lizbon Antlaşması, Banzhaf güç indeksi.

Jel Sınıflaması: C40, D72

Voting Power Distribution With The Enlargements In The Council of The European Union

ABSTRACT

Nowadays, enlargement is one of the most important issue for European Union. The situation that makes this issue important is the influence of membership of the candidate states on the voting power distribution. With the enlargements, European Union decision-making processes were regulated several times. The last regulation to the European Union voting system was brought by the Treaty of Lisbon. In this study, voting power distribution in Council of the European Union is evaluated for candidate states and member states considering the acts adopted by the Treaty of Lisbon and determined as candidate states determined as Turkey, Croatia, Iceland, Former Yugoslav Republic of Macedonia. In the analysis, member states are grouped the according to the enlargement of the EU and the effect of the states that take part in these groups on the decision and changes of voting power are calculated using Banzhaf power index for power measurement.

Key Words: European Union, Treaty of Lisbon, Banzhaf power index.

Jel Classification: C40, D72

I. Giriş

Avrupa Birliği'nde (AB) geçmişten günümüze birçok genişleme yaşanmıştır. Belçika, Fransa, Lüksemburg, Hollanda, İtalya ve Almanya ile başlayan 6 üye ülkeli AB'de ilk genişleme 1973 yılında İngiltere, İrlanda ve Danimarka, daha sonra sırasıyla 1981 yılında Yunanistan, 1986 yılında İspanya ve Portekiz; 1995 yılında Avusturya, İsveç, Finlandiya; 2004 yılında Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), Çek Cumhuriyeti, Estonya, Macaristan, Letonya,

Litvanya, Malta, Polonya, Slovakya, Slovenya; 2007 yılında ise Bulgaristan ve Romanya'nın katılımıyla son genişleme yaşanmış ve günümüzdeki 27 üye ülkeli AB (AB-27) oluşmuştur (Gökbunar vd., 2008).

Yaşanan bu genişlemelerle birlikte genişleme ve derinleşme sürecine uyum sağlayabilmek için AB karar alma süreçlerine düzenlemeler getirilmiş ve geçmişten günümüze farklı oylama sistemleri kullanılmıştır. Günümüzde Nice Antlaşması ile belirlenen oy sayıları ve oy kotası kullanılmaktadır. Son olarak, Lizbon Antlaşması ile AB oylama sistemine çifte çoğunluk oylama sistemi adı verilen yeni bir düzenleme getirilmiştir. 1 Kasım 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan bu düzenlemeyle, Avrupa Komisyonu'ndan ya da Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nden gelen bir önerinin kabul edilebilmesi için AB nüfusunun %65'ini kapsayan üye ülke sayısının %55'i tarafından, en az 15 ülke, desteklenmesi gerekmektedir. Diğer önerilerin kabul edilebilmesi için ise %65 AB nüfusu kotası ile birlikte üye ülke sayısının en az %72'si tarafından desteklenmesi gerekmektedir (The Lisbon Treaty, 2009).

Kullanılan oylama sisteminde ülkeler kendileri için belirlenen oy sayıları ile oylamaya katılırken kararlar üzerinde ne kadar etkiye sahip olduklarını bilememektedirler. Çünkü, ülkelere tahsis edilen oylar, ülkelerin kararlar üzerindeki belirleyiciliğinin tam bir ölçüsü değildir. Dolayısıyla, ülkelerin kararlar üzerindeki etkisini hesaplayabilmek için de güç indekslerinden yararlanılmaktadır.

Bu çalışmada, Lizbon Antlaşması ile getirilen çifte çoğunluk oylama sistemi dikkate alınarak genişleme sürecine göre AB ülkeleri gruplandırılmış ve AB ülkelerinin mevcut durumda oylama güçleri ve aday ülkeler olan Türkiye, İzlanda, Makedonya ve Hırvatistan'ın AB'ye katılımı durumunda AB ülkelerinin ve aday ülkelerin oylama güçleri Banzhaf Güç İndeksi (B.G.İ.) kullanılarak incelenmiştir.

II. AB Oylama Sistemi Reformları

Günümüzde, oylama süreçlerinde Nice Antlaşması ile belirlenen oy sayıları ve oylama kuralları kullanılmaktadır. Nice Antlaşması'nın ardından yaşanması muhtemel bir genişleme sürecinin yaratacağı güçlükleri giderebilmek için AB Komisyonu tarafından bir Anayasa Antlaşması hazırlanmış ve Hollanda ve Fransa'da yapılan halk oylamaları sonucunda reddedilince Lizbon Antlaşması çalışmaları başlamıştır. Yaşanan genişlemelerle AB karar alma süreçlerine 13 Aralık 2007 tarihinde imzalanan Lizbon Anlaşması ile yeni bir düzenleme getirilmiştir (çifte çoğunluk oylama sistemi).

AB oylama sistemleri geçmişten günümüze birçok kez değiştirilmiştir. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'ndan (AKÇT) sonra Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET) kurulması ile Bakanlar Konseyi yeniden yapılandırılmış ve AB'ye üye ülkelerin ulusal çıkarlarının daha iyi korunabilmesini amacıyla ağırlıklı oy sistemi geliştirilmiştir. Ağırlıklı oy sistemi ile nüfusu fazla olan devletlerin politik çıkarlarını nüfusu az olan devletlere karşı korumak amaçlanmıştır. 1965 yılında Topluluğun kendi ekonomik kaynaklarını oluşturmasına yönelik hazırladığı öneriler bir rapor hazırlanmış fakat anlaşma

sağlanamamıştır. Daha sonra bir uzlaşma metni hazırlanmış ve bu uzlaşma ile Konsey kararlarının oy birliği ile alınması eğilimi artmış dolayısıyla karar alma mekanizması önemli ölçüde yavaşlamıştır. Bu nedenle, Tek Avrupa Senedi ile yasama sürecinde nitelikli çoğunluk uygulaması yeniden başlatılmıştır. Maastricht Antlaşması ile oy birliği prensibi sadece sanayi politikaları gibi bazı hassas konularda uygulanmaya devam edilirken diğer bir çok konuda nitelikli çoğunluk oylama sistemine geçilmiştir. Amsterdam Antlaşması ile bazı alanlarda oy birliği usulünden nitelikli çoğunluk sistemine geçilmiş ve nitelikli çoğunluk oylama sisteminin uygulama alanı genişletilmiştir. Nice Antlaşması ile de karar alma süreçlerine tekrar düzenleme getirilmiştir. Nüfusu fazla olan devletlere Bakanlar Konseyi'nde daha fazla oy hakkı tanınarak nüfus faktörünün karar alma sürecindeki etkinliği artırılmış ve uygulama alanı genişletilmiştir. Anayasa taslağında ise Bakanlar Konseyi, 1 Kasım 2009 tarihinden itibaren ve aksi belirtilmediği sürece, üyelerinin %55'i, üye devletlerin en az 15'i ve AB nüfusunun en az %65'ini temsil edecek şekilde nitelikli çoğunluk ile karar alır şeklinde belirlenmiştir. Fakat Bakanlar Konseyi'nin Komisyon'un bir önerisini esas alarak hareket etmesini gerektirmediği veya Birlik Dışişleri Bakanı'nın inisiyatifıyla hareket etmediği durumlarda gerekli nitelikli çoğunluk, AB nüfusunun en az beşte üçünü temsil edecek şekilde üye devletlerin üçte ikisinden oluşmalıdır şeklinde belirlenmiştir (Kodakcı, 2004).

Lizbon Antlaşması ile Bakanlar Konseyi'nde kullanılan oylama sistemine bir nitelikli çoğunluk oylama sistemi olan ve çifte çoğunluk adı verilen bir düzenleme getirilmiştir. Bir nitelikli çoğunluk oylama sistemi olan çifte çoğunluk oylama sisteminin geçerli olmayacağı dış politika, AB bütçesi ve vergi gibi konularda karar alınabilmesi için ise üye ülkelerin oy birliği gerekmektedir. Komisyon'un veya Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikası (ODGP) Yüksek Temsilcisi'nin önerisi üzerine hareket edilmediği durumlarda nitelikli çoğunluk, birlik nüfusunun en az %65'ini kapsayan üye ülke sayısının en az %72'si olarak belirlenmektedir. Diğer yandan, yine 1 Kasım 2014 tarihinden itibaren ve geçici hükümler hakkında protokol uyarınca Konsey'in bütün üyelerinin oylamaya katılmadıkları durumda nitelikli çoğunluk, birlik nüfusunun %65'ini kapsayan katılan üye devletleri temsil eden Konsey üyelerinin en az %55'i olarak saptanmaktadır. Aynı kapsamda engelleyici azınlık, katılan üye devletlerin nüfusunun %35'inden fazlasını temsil eden asgari Konsey üyelerinden bir fazla kişiyi içermeli, aksi takdirde nitelikli çoğunluğa ulaşılmış sayılmaktadır (Özler ve Mindek, 2008).

III. Oylama Gücü İndeksi

Oylama gücü analizi ile; bireylerin bir karar üzerinde birbirlerine göre nispi güçlerini hesaplamak, oylama sistemini adil olup olmaması açısından değerlendirmek ve ortalama oy gücünü maksimize etmek, istenen oylama gücü dağılımına ulaşabilmek için ağırlıkları belirlemek ve üyelerin karar alma sürecinde etkili olabilmek için oluşturdukları koalisyonların yararlarını anlayabilmek amaçlanmaktadır (Gelman vd., 2002). Oylama gücü kavramının arkasındaki önemli fikir, seçmenin belli kriterlere göre hesaplanan oy ağırlığının

iyi bir güç ölçüsü olmamasıdır. Dolayısıyla, analizde güç kavramı devreye girmektedir.

Tannenbaum (2004), ağırlıklı oylama sistemine ilişkin terimleri şöyle ifade etmiştir: Oylamadaki oyuncular, seçmenlerdir. N, oyuncu sayısını ifade etmek için kullanılır ve P_1, P_2, \dots, P_N oyuncu isimleri yerine kullanılır. Ağırlıklı oylama sisteminde, her bir oyuncu belli sayıda oyu kontrol eder ve bu sayı oyuncunun ağırlığı olarak adlandırılır. w_1, w_2, \dots, w_N , P_1, P_2, \dots, P_N oyuncularının ağırlıklarını temsil eder. Son olarak, bir önerinin kabul edilebilmesi için gerekli olan minimum oy sayısı kota değeri vardır. q ile gösterilir ve aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

$$\frac{w_1 + w_2 + \dots + w_N}{2} < q \leq w_1 + w_2 + \dots + w_N$$

Bir ağırlıklı oylama sistemi, [q : w_1, w_2, \dots, w_N] ile gösterilebilir.

Oylama teorisini daha iyi ifade edebilmek için öncelikle oylama teorisinde kullanılan terimlere yer verilmiştir. Oylama teorisinin standart terimlerinden olan koalisyon, herhangi bir oyuncular kümesinin oylamada bir durumu oylarken güçlerini birleştirdikleri yapıdır. Kota değeri olarak ifade edilen q, bir koalisyonun kazanan koalisyon olabilmesi için en az toplam oy sayısını ifade etmektedir. Bir koalisyon tarafından kontrol edilen toplam oy sayısı koalisyonun ağırlığı olarak adlandırılır. Bazı koalisyonlar kazanmak için yeterli oya sahipken bazıları yeterli oya sahip değildir. Yeterli oya sahip olan koalisyon kazanan koalisyon olarak adlandırılırken yeterli oya sahip olmayan koalisyon kaybeden koalisyon olarak adlandırılır. Bir oyuncu koalisyondan ayrıldığında o koalisyon kazanan koalisyon durumundan kaybeden koalisyon durumuna dönüşorsa bu oyuncu ilgili koalisyon için kritik oyuncudur. Sıklıkla kullanılan güç indekslerinden biri olan Banzhaf güç indeksi, kritik oyuncu kuralına dayanmakta ve bir oyuncunun koalisyonda kritik oyuncu olduğu durumların sayısının diğer tüm oyuncular için tüm kritik durumların sayısına oranı olarak da ifade edilmektedir.

Banzhaf güç indeksinin hesaplama adımları şöyledir: Tüm kazanan koalisyonlar belirlenir, her bir kazanan koalisyonda kritik oyuncular belirlenir, tüm oyuncuların kritik olduğu durumların sayısı (T) belirlenir, P_i 'nin kritik olduğu durumların sayısı (B) belirlenir. P_i 'nin kritik oyuncu olduğu durumların sayısını tüm oyuncuların kritik olduğu durumların sayısına bölümü ile o oyuncunun Banzhaf güç indeksi bulunur. P_i oyuncusunun Banzhaf Güç İndeksi B / T ile hesaplanır. Bu işlemler her P_i oyuncusu için yapılırsa Banzhaf güç indeksi dağılımı bulunur (Tannenbaum, 2004).

IV. Uygulama

Ülkeler, AB Bakanlar Konseyi'nde önerileri oylarken birlikte hareket edip aynı yönde oy kullanabilmekte diğer bir deyişle koalisyon oluşturabilmektedirler. Ülkelerin oylamalarda birlikte hareket etme durumları oylama örüntüsü (voting pattern) olarak adlandırılmaktadır. Ülkelerin oylama örüntülerini belirleme konusunda daha önce yapılan çalışmalar incelendiğinde Kaeding ve Selck (2005), AB Bakanlar Konseyi'nde karar alma aşamasındaki

koalisyonları incelemiştir. Plechanovová (2010), AB Bakanlar Konseyi'nde karar alma süreçlerinde oylama örüntülerini farklı yönleri ve dönemleri ele alarak incelemiştir. Sindlerova (2010), 27 üye ülkeyi coğrafi konumlarına göre gruplandırmış ve her bir grubun oylamalarda koalisyon oluşturarak birlikte hareket ettiklerini varsayarak B.G.İ. ile koalisyonların oylama gücü dağılımlarını incelemiştir. Ayrıca aday ülkeler olan Türkiye, Hırvatistan, Makedonya ve İzlanda'nın AB'ye katılması durumunda üye ve aday ülkelerin B.G.İ. ile oylama gücü dağılımını da incelemiştir. Kóczy (2012), 27 üye ülkeli AB için oylama reformunun üye ülkelerin kararlar üzerindeki etkisini kısa ve uzun dönemli olarak incelemiştir. Eskici (2011), AB'ye üye 27 ülkeyi hiyerarşik kümeleme yöntemi ile iki ve dört kümeye ayırarak Türkiye'nin AB üyesi olması durumunda oylama gücü dağılımını incelemiştir.

Bu çalışmada ise AB'ye üye ülkeler AB'nin genişleme sürecine göre gruplandırılmış ve Türkiye, Hırvatistan, Makedonya ve İzlanda'nın AB'ye katılması durumu üye ülkeler ve aday ülkeler bakımından değerlendirilmiştir.

Analizlerde dikkate alınan ülke grupları aşağıda verilmiştir. Ülke gruplarına ilişkin Banzhaf güç indeksi hesaplanırken Eurostat resmi internet sitesindeki 2010 yılı nüfus verileri ve math-it internet sitesindeki online yazılım programı kullanılmıştır. Ayrıca hesaplamalar Lizbon Antlaşması ile belirlenen kriterler dikkate alınarak yapılmıştır.

Oylama gücü dağılımı, Lizbon Antlaşması'nda belirlenen her iki durum için de incelenmiştir:

(i) AB Bakanlar Konseyi'nde karar alınabilmesi için toplam AB nüfusunun en az %65'ini temsil eden en az %55 üye ülke sayısı: BGI^1

(ii) Önerinin Avrupa Komisyonu ya da ODGP Yüksek Temsilcisi'nden gelmediği durumlarda karar alınabilmesi için toplam AB nüfusunun en az %65'ini temsil eden en az %72 üye ülke sayısı: BGI^2

İlk olarak, AB'nin 27 üye ülkeli mevcut yapıda Lizbon Antlaşması ile belirlenen oylama sistemleri dikkate alındığında genişlemelere göre gruplanan üye ülkelerin Banzhaf güç indeksleri incelenmiştir. Daha sonra, Türkiye'nin AB'ye üyeliği durumunda Türkiye ve üye ülke gruplarının Banzhaf güç indeksleri incelenmiştir. Son olarak ise Türkiye ile birlikte diğer aday ülkelerin AB'ye üye olması durumunda aday ülkelerin oluşturduğu yapı ve üye ülke gruplarının Banzhaf güç indeksleri hesaplanmıştır.

Kurucu Ülkeler: Belçika, Fransa, Lüksemburg, Hollanda, İtalya, Almanya.

Birinci Genişleme: Danimarka, İrlanda, İngiltere.

İkinci Genişleme: Yunanistan.

Üçüncü Genişleme: Portekiz, İspanya.

Dördüncü Genişleme: Avusturya, Finlandiya, İsveç.

Beşinci Genişleme: Estonya, Litvanya, Letonya, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Kıbrıs, Slovenya, Slovakya, Malta, Macaristan.

Altıncı Genişleme: Bulgaristan, Romanya.

Aday Ülkeler: Türkiye, Hırvatistan, İzlanda, Makedonya.

Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'de sırasıyla mevcut durumda üye ülkelerin, Türkiye'nin katılımı ve aday ülkelerin katılımı ile oylama gücü dağılımları Lizbon Antlaşması'ndaki ilk durum (BGİ¹) için hesaplanmıştır.

Aşağıda oylama gücü hesaplanırken kullanılan değerlere ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

v_1 , genişlemelere göre gruplanan ülkelerin en az %55 üye ülke sayısı kotasını ve ülke ağırlıklarını; v_2 , en az %65 toplam AB nüfusu kotasını ve ülkelerin nüfus yüzdelerini ifade etmektedir.

Tablo 1 için ülke sayısı ve nüfus kotasını gösteren ifadeler aşağıda yer almaktadır.

$$v_1 = \{15:6, 3, 1, 2, 3, 10, 2\}$$

$$v_2 = \{65: 46,85; 14,37; 2,26; 11,3; 4,6; 14,83; 5,79\}$$

Tablo 1. Çifte Çoğunluk Oylama Sistemi (Üye Ülkeler) BGİ¹

ÜLKE GRUPLARI	NÜFUS	NÜFUS (%)	ÜLKESAYISI	BGİ ¹ (%)
Kurucu Ülkeler	234773619	46.85	6	41.46
Birinci Genişleme	72010640	14.37	3	7.32
İkinci Genişleme	11305118	2.26	1	2.44
Üçüncü Genişleme	56626729	11.3	2	4.88
Dördüncü Genişleme	23067399	4.6	3	7.32
Beşinci Genişleme	74294024	14.83	10	31.71
Altıncı Genişleme	29025896	5.79	2	4.88
AB TOPLAM	501103425	100	27	
KOTA	325717226.3	65	15	

Tablo 2 için ülke sayısı ve nüfus kotasını gösteren ifadeler aşağıda yer almaktadır.

$$v_1 = \{15:6, 3, 1, 2, 3, 10, 2, 1\}$$

$$v_2 = \{65: 40,93; 12,55; 1,97; 9,87; 4,02; 12,95; 5,06; 12,65\}$$

Tablo 2. Çifte Çoğunluk Oylama Sistemi (Türkiye' nin Katılımı) BGİ¹

ÜLKE GRUPLARI	NÜFUS	NÜFUS (%)	ÜLKESAYISI	BGİ ¹ (%)
Kurucu Ülkeler	234773619	40.93	6	37.5
Birinci Genişleme	72010640	12.55	3	10.23
İkinci Genişleme	11305118	1.97	1	2.27
Üçüncü Genişleme	56626729	9.87	2	7.95
Dördüncü Genişleme	23067399	4.02	3	5.68
Beşinci Genişleme	74294024	12.95	10	25
Altıncı Genişleme	29025896	5.06	2	3.41
Türkiye' nin Katılımı	72561312	12.65	1	7.95
AB TOPLAM	573664737	100	28	
KOTA	372882079.1	65	15	

Tablo 3 için ülke sayısı ve nüfus kotasını gösteren ifadeler aşağıda yer almaktadır.

$$v_1 = \{17:6, 3, 1, 2, 3, 10, 2, 4\}$$

$$v_2 = \{65: 4,45; 12,41; 1,95; 9,76; 3,97; 12,8; 5; 13,67\}$$

Tablo 3. Çifte Çoğunluk Oylama Sistemi (Aday Ülkelerin Katılımı) BGİ¹

ÜLKE GRUPLARI	NÜFUS	NÜFUS (%)	ÜLKE SAYISI	BGİ ¹ (%)
Kurucu Ülkeler	234773619	40.45	6	35.55
Birinci Genişleme	72010640	12.41	3	10
İkinci Genişleme	11305118	1.95	1	2.22
Üçüncü Genişleme	56626729	9.76	2	6.66
Dördüncü Genişleme	23067399	3.97	3	5.55
Beşinci Genişleme	74294024	12.8	10	22.22
Altıncı Genişleme	29025896	5	2	5.55
Aday Ülkelerin Katılımı	79357411	13.67	4	12.22
AB TOPLAM	580460836	100	31	
KOTA	377299543.4	65	17	

Elde edilen sonuçlara göre, çifte çoğunluk oylama sisteminde, kurucu ülkeler olarak adlandırılan ülke grubu oylamada en yüksek güce sahip olup kararlarda en etkili gruptur. Bununla birlikte ikinci genişleme ile AB' ye katılan Yunanistan oylamada en az etkili ülke olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'nin AB'ye katılımı durumunda Türkiye' nin oylamadaki gücü %7.95 olup kurucu ülkeler ile ikinci, dördüncü, beşinci ve altıncı genişleme ile AB'ye katılan ülke grupları oylamada güç kaybetmiştir. En çok güç kaybı ise %30,11 ile altıncı genişlemede AB' ye katılan Bulgaristan ve Romanya grubunda olmuştur. Tüm aday ülkelerin AB' ye katılımı durumunda nitelikli çoğunluk sistemi uygulanan karar alma süreçlerinde en etkili grup %35,55 ile kurucu ülkeler olup en az etkili grup %2,22 ile Yunanistan' dır. Tüm aday ülkelerin bir araya gelerek oluşturdukları varsayılan aday ülke grubunun güç indeksi ise %12,22'dir. Tüm aday ülkelerin katılımı durumunda, ilk genişleme ve üçüncü genişleme ile AB'ye katılan ülkeler oylamada mevcut durumdaki güçlerine göre güç kazanmış, diğer ülke grupları oylamada güç kaybetmiştir.

Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6'da ise sırasıyla mevcut durumda üye ülkelerin, Türkiye' nin katılımı ile ve aday ülkelerin katılımı ile oylama güç dağılımları önerinin Avrupa Komisyonu ya da ODGP Yüksek Temsilcisi'nden gelmediği durumlarda karar alınabilmesi için sağlanması gereken çifte çoğunluk oylama sistemine dikkate alınarak ikinci durum (BGİ²) için hesaplanmıştır.

v_3 , ülkelerin bağımsız hareket ettiği durumda en az %72 üye ülke sayısı kotasını ve ülke ağırlıklarını; v_2 , en az %65 toplam AB nüfusu kotasını ve ülkelerin nüfus yüzdelerini ifade etmektedir.

Tablo 4 için ülke sayısı ve nüfus kotasını gösteren ifadeler aşağıda yer almaktadır.

$$v_3 = \{19:6, 3, 1, 2, 3, 10, 2\}$$

$$v_2 = \{65: 46,85; 14,37; 2,26; 11,3; 4,6; 14,83; 5,79\}$$

Tablo 4. Çifte Çoğunluk Oylama Sistemi (Üye Ülkeler) BGI^2

ÜLKE GRUPLARI	NÜFUS	NÜFUS (%)	ÜLKE SAYISI	BGI^2 (%)
Kurucu Ülkeler	234773619	46.85	6	40
Birinci Genişleme	72010640	14.37	3	5.71
İkinci Genişleme	11305118	2.26	1	2.86
Üçüncü Genişleme	56626729	11.3	2	2.86
Dördüncü Genişleme	23067399	4.6	3	5.71
Beşinci Genişleme	74294024	14.83	10	40
Altıncı Genişleme	29025896	5.79	2	2.86
AB TOPLAM	501103425	100	27	
KOTA	325717226.3	65	19	

Tablo 5 için ülke sayısı ve nüfus kotasını gösteren ifadeler aşağıda yer almaktadır.

$$v_3 = \{20:6, 3, 1, 2, 3, 10, 2, 1\}$$

$$v_2 = \{65: 40,93; 12,55; 1,97; 9,87; 4,02; 12,95; 5,06; 12,65\}$$

Tablo 5. Çifte Çoğunluk Oylama Sistemi (Türkiye'nin Katılımı) BGI^2

ÜLKE GRUPLARI	NÜFUS	NÜFUS (%)	ÜLKE SAYISI	BGI^2 (%)
Kurucu Ülkeler	234773619	40.93	6	34.51
Birinci Genişleme	72010640	12.55	3	9.15
İkinci Genişleme	11305118	1.97	1	2.11
Üçüncü Genişleme	56626729	9.87	2	6.34
Dördüncü Genişleme	23067399	4.02	3	4.93
Beşinci Genişleme	74294024	12.95	10	34.51
Altıncı Genişleme	29025896	5.06	2	3.52
Türkiye'nin Katılımı	72561312	12.65	1	4.93
AB TOPLAM	573664737	100	28	
KOTA	372882079.1	65	20	

Tablo 6 için ülke sayısı ve nüfus kotasını gösteren ifadeler aşağıda yer almaktadır.

$$v_3 = \{20:6, 3, 1, 2, 3, 10, 2, 4\}$$

$$v_2 = \{65: 40,45; 12,41; 1,95; 9,76; 3,97; 12,8; 5; 13,67\}$$

Tablo 6. Çifte Çoğunluk Oylama Sistemi (Aday Ülkelerin Katılımı) BGİ²

ÜLKE GRUPLARI	NÜFUS	NÜFUS (%)	ÜLKESAYISI	BGİ ² (%)
Kurucu Ülkeler	234773619	40.45	6	32.14
Birinci Genişleme	72010640	12.41	3	7.86
İkinci Genişleme	11305118	1.95	1	2.14
Üçüncü Genişleme	56626729	9.76	2	5
Dördüncü Genişleme	23067399	3.97	3	6.43
Beşinci Genişleme	74294024	12.8	10	32.14
Altıncı Genişleme	29025896	5	2	3.57
Aday Ülkelerin Katılımı	79357411	13.67	4	10.71
AB TOPLAM	580460836	100	31	
KOTA	377299543.4	65	22	

Tablo 7’de genişlemeler dikkate alınarak gruplanan üye ülke gruplarının Türkiye’nin katılımı ve aday ülkelerin katılımı dikkate alınarak her iki durum için oylama güçlerindeki değişim yüzdesel olarak verilmiştir.

Tablo 7. Muhtemel AB Üyeliklerinin Oylama Gücü Dağılımına Etkisi

ÜLKE GRUPLARI	Türkiye' nin Üyeligi BGİ ¹ - Değişim (%)	Aday Ülkelerin Üyeligi BGİ ¹ - Değişim (%)	Türkiye' nin Üyeligi BGİ ² - Değişim (%)	Aday Ülkelerin Üyeligi BGİ ² - Değişim (%)
Kurucu Ülkeler	-9.55	-14.25	-13.73	-19.65
Birinci Genişleme	39.77	36.67	60.22	37.5
İkinci Genişleme	-6.82	-8.98	-26.05	-25.03
Üçüncü Genişleme	63.06	36.53	121.84	75.01
Dördüncü Genişleme	-22.37	-24.15	-13.74	12.5
Beşinci Genişleme	-21.15	-29.92	-13.73	-19.65
Altıncı Genişleme	-30.11	13.78	23.24	24.99

Avrupa Komisyonu’nun ya da Ortak Dışişleri ve Güvenlik Yüksek Temsilcisi’ nin insiyatifinin gerekli olmadığı durumlardaki karar alma süreçlerini inceleyecek olursak, kurucu ülkelerin oluşturduğu grup ve beşinci genişleme ile AB’ye katılan ülkeler grubu eşit düzeyde güce sahip olup Banzhaf güç indeksi %40’ dır. Türkiye’ nin AB’ye katılması durumunda, kurucu ülkeler, ikinci genişleme, dördüncü genişleme ve beşinci genişlemeler ile katılan ülkeler oylamada güç kaybetmiştir. Türkiye’ nin Banzhaf güç indeksi ise %4,93’dür. Tüm aday ülkelerin AB’ye katılımı durumunda ise aday ülke grubunun oylamadaki etki düzeyi %10,71 olup kurucu ülkeler, ikinci genişleme ve beşinci genişleme ile AB’ye katılan ülkeler güç kaybı yaşamıştır.

V. Sonuç

Bu çalışmada, Türkiye’ nin AB üyeliğinin üye ülkelerin oylama gücü dağılımını nasıl etkileyeceği Lizbon Antlaşması ile getirilen oylama kuralları dikkate alınarak incelenmiştir. Oylama gücü dağılımı, üye ülkelerin oylamada birbirinden bağımsız hareket ettikleri varsayımı altında oylama gücü indeksi olan BGI kullanılarak incelenmiştir.

İlk olarak üye ülkeler AB tarihindeki genişlemeler dikkate alınarak gruplanmış ve Lizbon Antlaşması ile belirlenen kriterler dikkate alınarak ülkelerin

BGI hesaplanmıştır. Daha sonra Türkiye'nin AB üyeliği durumunda Türkiye ve üye ülke gruplarının BGI değeri hesaplanmıştır. Son olarak da aday ülkelerin AB üyeliği durumunda ülke gruplarının BGI değerleri hesaplanmıştır. Son olarak ise Lizbon Antlaşması'nda belirlenen her iki kriter için tüm durumlar dikkate alınarak muhtemel üyelikler için BGI değerlerindeki değişim yüzdesel olarak hesaplanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda, Türkiye'nin AB' ye katılması durumunda en çok güç kaybı ilk durum için hesaplanan BGI değeri dikkate alındığında altıncı genişlemede ikinci durum dikkate alındığında ikinci genişleme ile katılan ülkelerde yaşanmıştır. Aday ülkelerin üyeliği ise ilk durumda en çok beşinci genişlemede güç kaybı yaşatırken ikinci durumda en çok ikinci genişlemede yaşanmıştır. İlk durumda Türkiye ve aday ülkelerin katılımı en çok birinci genişlemedeki ülkelerin lehine olurken ikinci durumda en çok üçüncü genişlemedeki ülkelerin lehine olmuştur.

KAYNAKÇA

- ESKİCİ, H. B. (2011), Türkiye'nin AB Üyeliğinin Oylama Gücü Dağılımına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 112s.
- GELMAN, A., KATZ, J. N. ve TUERLINCKX, F. (2002), "The Mathematics and Statistics of Voting Power", *Statistical Science*, 17 (4), 420-435.
- GÖKBUNAR, R., YANIKKAYA, H. ve CURA, S., (2008), Avrupa Birliğinin Türkiyeli Geleceği; Umutlar ve Korkular, Nobel Yayın Dağıtım.
- KAEDING, M., SELCK, T.J. (2005), "Mapping Out Political Europe: Coalition Patterns in EU Decision-Making", *International Political Science Review*, 26 (3), 271-290.
- KODAKCI, D. (2004), Genişleme, Avrupa Birliğinde Demokrasi Eksikliği ve Çözüm Önerileri, Uzmanlık Tezi, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Ulusal Program Dairesi, Ankara, http://www.abgs.gov.tr/files/Uzmanl%C4%B1k%20Tezleri/devrim_kodakci.pdf. (06.11.2012).
- KÓCZY, L. Á. (2012), "Beyond Lisbon: Demographic trends and voting power in the European Union Council of Ministers", *Mathematical Social Sciences*, 63 (2), 152-158.
- Math-it, <http://math-it.org/Mathematik/MathPol/BanzhafJApplet.html>. (10.02.2011).
- ÖZLER, Z., MİNDEK, C. (2008), AB' de Anayasa Süreci ve Lizbon Antlaşması, İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları, İstanbul, 87s.
- PLECHANOVOVA, B. (2010), "The EU Council enlarged: North-South-East or core-periphery?", *European Union Politics*, 12 (1), 87-106.
- SINDLEROVA, K. (2010), "Political Economy of the EU's decision-making process: the impact of the future enlargement on the power distribution in the EU", *International Scientific Ph.D. and Post Docs Conference 2010*.
- TANNENBAUM, P. (2004), *Excursions in Modern Mathematics*, Fifth Edition, Upper Saddle River, NJ : Pearson Education, 645p.
- The Lisbon Treaty (2009), The Readable Version, Third Edition, Foundation For EU Democracy, http://en.euabc.com/upload/books/lisbon-treaty_3edition.pdf. (10.02.2011).